

UDENRIGSMINISTERIET

EUKOOR, sagsnr.: 24/20296
Den 5. december 2024

Rådsmøde (almindelige anliggender) den 17. december 2024

SAMLENOTAT

1. Forberedelse af møde i Det Europæiske Råd den 19.-20. december 2024 - konklusioner	2
2. Lovgivningsmæssig programmering - Kommissionens arbejdsprogram for 2025	4
3. Europas fremtid	6
4. Det europæiske semester 2025 - roadmap	8
5. Udvidelse og stabiliserings- og associeringsprocessen	10
6. Rådets 18-måneders program – trioformandskabet	13
7. Forholdet mellem EU og Storbritannien	15
8. EU-Schweiz forholdet	18

1. Forberedelse af møde i Det Europæiske Råd den 19.-20. december 2024 - konklusioner

- Politisk drøftelse

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 17. december 2024 forventes et udkast til konklusioner for mødet i Det Europæiske Råd (DER) den 19.-20. december 2024 at blive præsenteret og drøftet. Udkastet til konklusioner foreligger endnu ikke. Den foreløbige dagsorden for topmødet omfatter Ukraine, Mellemøsten, EU i verden, resiliens og kriseberedskab, migration samt andre anliggender herunder udvidelse. Regeringen vil arbejde for at fremme danske synspunkter i forhold til dagsordenen.

2. Baggrund

Der afholdes møde i Det Europæiske Råd den 19.-20. december 2024. I henhold til forretningsordenen for Det Europæiske Råd (artikel 3) forbereder Rådet (almindelige anliggender) møderne i Det Europæiske Råd.

3. Formål og indhold

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 17. december 2024 forventes et udkast til konklusioner for mødet i Det Europæiske Råd (DER) den 19.-20. december 2024 at blive præsenteret og drøftet. Udkastet til konklusioner foreligger endnu ikke. Den foreløbige dagsorden for topmødet omfatter Ukraine, Mellemøsten, EU i verden, resiliens og kriseberedskab, migration samt andre anliggender herunder udvidelse.

Ukraine

Drøftelsen forventes at fokusere på EU's støtte og arbejdsplaner, herunder fortsat støtte til Ukraines fredsformel. Dertil forventes EU at fordømme Ruslands intensiverede angreb med droner og missiler mod Ukraines kritiske infrastruktur, samt tredjelandes støtte til Ruslands angrebskrig, herunder indsættelsen af nordkoreanske styrker.

Mellemøsten

Drøftelsen om Mellemøsten vil afhænge af udviklingen frem mod topmødet.

EU i verden

Der er lagt op til en strategisk drøftelse om EU's globale engagement og prioriteter i den aktuelle geopolitiske kontekst, ikke mindst med fokus på EU-USA-forholdet.

Resiliens, kriseforebyggelse og reaktionskapacitet

Drøftelsen vil tage udgangspunkt i Niinistö-rapporten med fokus på at styrke EU's modstandsdygtighed, beredskab, kriseforebyggelse og reaktionskapacitet i forbindelse med det skiftende trusselslandskab og klimaforandringer.

Migration

Drøftelsen om migration forventes at gøre status over implementeringen af tidligere rådskonklusioner, med særligt fokus på bl.a. den eksterne dimension af migration, forebyggelse af irregulær migration, implementering af vedtaget EU-lovgivning, effektivisering af udsendelser samt bekæmpelse af instrumentalisering af migranter og menneskesmugling.

Andre anliggender

Det Europæiske Råd vil opfordres til at godkende konklusionerne om udvidelse.

Det er muligt, at dagsordenen for mødet i Det Europæiske Råd den 19.-20. december vil blive justeret frem mod topmødet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Udkastet til konklusioner for mødet i Det Europæiske Råd den 19.-20. december 2024 forventes ikke i sig selv at indebære statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget, for samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Det er dog muligt, at mødet i Det Europæiske Råd vil blive fulgt op af konkrete retsakter, målsætninger, konklusioner eller andet, der vil kunne få sådanne konsekvenser. Konsekvenserne af disse vil først kunne vurderes, når der foreligger konkrete forslag.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Idet der endnu ikke foreligger et udkast til konklusioner, kendes andre landes holdninger ikke på nuværende tidspunkt.

10. Regeringens generelle holdning

Der er tale om en vigtig drøftelse af udkastet til konklusioner for Det Europæiske Råd, som finder sted få dage før topmødets afholdelse. Fra dansk side vil man arbejde for at fremme danske synspunkter i forhold til dagsordenen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Lovgivningsmæssig programmering - Kommissionens arbejdsprogram for 2025

- Politisk drøftelse

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 17. december 2024 forventes en drøftelse af den årlige programmering af lovgivningsarbejdet forud for Kommissionens arbejdsprogram for 2025, der forventes i starten af 2025. Forsinkelsen skyldes, at Kommissionen først tiltrådte den 1. december 2024. Regeringen støtter, at det kommende arbejdsprogram afspejler prioriteterne i Det Europæiske Råds strategiske dagsorden for 2024-2029.

2. Baggrund

Det følger af den inter-institutionelle aftale om bedre lovgivning mellem Rådet, Kommissionen og Europa-Parlamentet fra 2016 (IIA'en), at de tre institutioner sammen skal styrke EU's årlige og flerårige programmering. Formålet med den tilbagevendende, årlige programmering er at identificere de større politiske sager, som bør have særlig prioritet i lovgivningsarbejdet på tværs af institutionerne for derved også i praksis at sikre reel samordning af tilrettelæggelsen af lovgivningsarbejdet i henholdsvis Europa-Parlamentet og Rådet.

3. Formål og indhold

Der forventes på rådsmødet (almindelige anliggender) den 17. december 2024 en drøftelse af Kommissionens arbejdsprogram for 2025, der forventes offentliggjort i starten af 2025. Forsinkelsen skyldes, at Kommissionen først tiltrådte den 1. december 2024. Arbejdsprogrammet forventes at afspejle prioriteterne i Det Europæiske Råds strategiske dagsorden for 2024-2029 samt den politiske udvikling i Europa. Drøftelsen indgår i en årligt tilbagevendende, struktureret proces, hvor Kommissionen søger input fra både Rådet og Europa-Parlamentet som led i arbejdet med den lovgivningsmæssige programmering og tilrettelæggelsen af det kommende års lovgivningsarbejde. Processen ventes at munde ud i en fælleserklæring mellem Rådet, Kommissionen og Europa-Parlamentet om Unionens lovgivningsmæssige prioriteter for 2025. Denne forventes først i starten af 2025.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal i henhold til IIA'en af 2016 inddrages i dialogen med Kommissionen om det årlige arbejdsprogram, ligesom den senere inter-institutionelle fælleserklæring skal underskrives af formændene for de tre institutioner.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen af den lovgivningsmæssige programmering for 2025 vurderes ikke i sig selv at have konsekvenser for EU's budget, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Der vil blive taget stilling til eventuelle konsekvenser i forbindelse med behandlingen af de enkelte forslag fra Kommissionens arbejdsprogram, når de fremlægges.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er forventningen, at der vil være bred opbakning til arbejdet med den lovgivningsmæssige programmering.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter, at den lovgivningsmæssige programmering afspejler prioriteterne i Det Europæiske Råds strategiske dagsorden for 2024-2029, og finder det desuden vigtigt at sikre et godt samarbejde mellem institutionerne om det løbende lovgivningsarbejde. Regeringen vil vurdere og tage stilling til konkrete lovgivningsmæssige forslag i takt med, at de fremsættes.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

3. Europas fremtid

- Politisk drøftelse

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

1. Resumé

Der forventes på rådsmødet (almindelige anliggender) den 17. december 2024 en politisk drøftelse under overskriften Europas fremtid, med fokus på hvordan EU kan styrke sin forvaltning og administration med henblik på at sikre forbedret konkurrenceevne. Drøftelsen ventes bl.a. at tage udgangspunkt i forslag i Draghi-rapporten til forbedring af EU's forvaltning og arbejdsmetoder, forslag om simplificering og byrdereduktion samt forslag om en fokusering af EU-midler i retning af EU's strategiske prioriteter. Der er blandt medlemslandene enighed om behovet for at forbedre EU's konkurrenceevne, og Draghis rapport er overordnet blevet taget godt imod. Regeringen er enig i behovet for at styrke EU's konkurrenceevne, herunder at inddrage aspekter, som har med EU's forvaltning og administration at gøre, og sikre målrettet anvendelse af EU-midler. Regeringen støtter i den forbindelse en omfattende byrdereduktionsindsats, herunder Kommissionens byrdereduktionsmål.

2. Baggrund

Den geopolitiske virkelighed med øget global konkurrence på det økonomiske og teknologiske område har sat EU's konkurrenceevne under alvorligt pres. På kommissionsformand Ursula von der Leyens foranledning udgav Mario Draghi den 9. september en rapport om fremtidens konkurrenceevne i EU. Rapporten er tiltænkt at danne ramme for drøftelserne om EU's langsigtede konkurrenceevne, herunder i Rådet.

Rapporten tegner et billede af, at EU's konkurrenceevne er stærkt udfordret. For at håndtere nuværende udfordringer og forberede EU på fremtidige forandringer frembringer rapporten 170 anbefalinger til at styrke EU's konkurrenceevne. En del af disse anbefalinger drejer sig om EU's forvaltning og arbejdsmetoder, hvor Draghi ser behov for at sikre sammenhæng, fokus og hastighed i beslutningsprocesserne.

Rapporten understreger derudover behovet for at reducere lovgivningsmæssige og administrative byrder ved EU-lovgivningen gennem ensartet håndhævelse af reglerne på det indre marked og en fælles metodologi for kvantificering af omkostninger ved EU-lovgivning.

Med henblik på at understøtte strategiske investeringer fremhæver rapporten endvidere behovet for at målrette og strømline EU's budget, som ifølge Draghi i dag er opdelt i for mange og ofte for små programmer.

Mario Draghi præsenterede sin rapport for EU's stats- og regeringsleder på det uformelle møde i Det Europæiske Råd den 7.-8. november i Budapest. Her vedtog stats- og regeringscheferne også Budapest-erklæringen om EU's konkurrenceevnepagt, som fremhæver det presserende behov for og viljen til at gøre EU mere konkurrencedygtigt. I erklæringen opfordrer stats- og regeringscheferne derudover til, at der lanceres en "simplificeringsrevolution", og at Kommissionen fremsætter konkrete forslag til at reducere rapporteringsbyrderne i første halvdel af 2025.

3. Formål og indhold

Der forventes på rådsmødet (almindelige anliggender) den 17. december 2024 en politisk drøftelse under overskriften Europas fremtid, med fokus på hvordan EU kan styrke sin forvaltning og administration med henblik på at sikre forbedret konkurrenceevne. Drøftelsen ventes bl.a. at tage udgangspunkt i forslagene til forbedret forvaltning og institutionel struktur i Draghi-rapporten, som blev udgivet den 9. september. Drøftelsen ventes ligeledes at understrege nødvendigheden af at reducere erhvervslivets byrder, hvis EU skal styrke sin globale konkurrenceevne, herunder med reference til Budapest-erklæringen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen om Europas fremtid ventes ikke i sig selv at indebære statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er blandt medlemslandene enighed om behovet for at forbedre EU's konkurrenceevne. Medlemslandene går generelt konstruktivt til mange af de forslag, der udfoldes i Draghi-rapporten. Særligt er der bred enighed om behovet for byrdereduktion og vigtigheden af, at Kommissionen leverer på sine kvantitative målsætninger om at reducere rapporteringsbyrder. Der er ligeledes en bred erkendelse af, at det også er nødvendigt at se på EU's forvaltning og administration, hvis EU skal være handlekraftig og konkurrencedygtig globalt.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er enig i behovet for at forbedre EU's konkurrenceevne, ikke mindst i lyset af den øgede globale konkurrence. Regeringen finder, at der er behov for en bredspektret indsats, som også involverer aspekter, som har med EU's forvaltning og administration at gøre. Der er dog først og fremmest behov for en omfattende byrdereduktionsindsats for at understøtte EU's konkurrenceevne, hvorfor Danmark støtter fuldt op om Kommissionens byrdereduktionsmål. Regeringen finder derfor behov for systematisk at have fokus på omkostningssiden af ny lovgivning samt sikre, at ny lovgivning har blik for, hvordan den efterfølgende implementering kan effektiviseres og digitaliseres. Dette inkluderer særligt et styrket, systematisk fokus på udarbejdelsen og brugen af konsekvensvurderinger på tværs af institutionerne. Samtidig arbejdes fra dansk side for at sikre en mere effektiv udmøntning af EU-midler med fokus på fælleseuropæisk merværdi.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen er ikke tidligere blevet forelagt Folketingets Europaudvalg.

4. Det europæiske semester 2025 - roadmap

-Præsentation

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Det europæiske semester er på dagsordenen for Rådet (almindelige anliggender) den 17. december 2024 med henblik på præsentation af arbejdsplanen for behandlingen af det europæiske semester 2025. Det europæiske semester er en årligt tilbagevendende proces, men der er tale om første semesterproces efter de nye rammer, der følger af de reviderede finanspolitiske regler. Regeringen vil tage det kommende formandskabs præsentation af arbejdsplanen for behandlingen af det europæiske semester 2025 til efterretning.

2. Baggrund

EU-samarbejdet om den bredere økonomiske politik følger en årlig procedure ("det europæiske semester"). Indenfor rammerne af semesteret kan EU-landene drøfte de økonomisk-politiske udfordringer og den økonomiske politik i de enkelte EU-lande samt euroområdet og EU som helhed. Proceduren for makroøkonomiske ubalancer er også forankret i semesteret og skal identificere eventuelle ubalancer i EU-landene, fx tab af konkurrenceevne, uholdbare løn- og prisudviklinger, for høj privat og offentlig gæld mv. Hvert år udkommer der som led i det europæiske semester landespecifikke anbefalinger til alle EU-landene på baggrund af de økonomisk-politiske drøftelser og analyser.

Ligesom tidligere år forventes det europæiske semester 2025 at indledes med følgende årlige udspil og undersøgelser fra Kommissionen:

- Årlig undersøgelse for bæredygtig vækst (Annual Sustainable Growth Survey, ASGS).
- Kommissionens udkast til anbefalinger til euroområdet som helhed.
- Rapport om beskæftigelse og sociale udviklinger (JER).
- Varslingsrapporten vedr. makroøkonomiske ubalancer i medlemsstaterne (Alert mechanism report, AMR). På baggrund af denne kan Kommissionen gennemføre undersøgelser af medlemsstater med risiko for makroøkonomiske ubalancer.

I de kommende måneder vil Kommissionens udspil og analyser danne grundlag for horisontale drøftelser af de økonomiske udfordringer i EU i bl.a. Rådet (økonomi og finans) (ECOFIN).

På møde i Det Europæiske Råd (DER) i marts 2025 forventes stats- og regeringscheferne på baggrund af Kommissionens udspil og analyser vedr. det europæiske semester og rådskonklusioner fra bl.a. ECOFIN at vedtage generelle retningslinjer for EU-landenes økonomiske politik. EU-landene ventes senest i april at fremlægge fremskridtsrapporter vedr. implementeringen af deres respektive mellemfristede planer for finans- og strukturpolitikker under de nye finanspolitiske regler, som trådte i kraft den 30. april 2024. Fremskridtsrapporterne ventes bl.a. at vedrøre indsatsen med at gennemføre tiltag i EU-landenes mellemfristede planer med henblik på at adressere tidligere års landespecifikke anbefalinger under det europæiske semester.

Der henvises desuden til Økonomiministeriets orientering vedr. reformen af EU's finanspolitiske regler af den 22. december 2023.

Kommissionen ventes derefter med udgangspunkt i bl.a. DER's retningslinjer og EU-landenes fremskridtsrapporter at fremlægge udkast til landespecifikke anbefalinger. På baggrund af dette skal ECOFIN opnå enighed om de landespecifikke anbefalinger, hvorefter DER ventes at tiltræde de landespecifikke anbefalinger forud for, at de efterfølgende formelt vedtages i ECOFIN.

3. Formål og indhold

På rådsmødet forventes det kommende polske formandskab at præsentere arbejdsplanen for det europæiske semester i 2025.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv direkte statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Det makroøkonomiske samarbejde og overvågning under det europæiske semester kan have positive samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser, i det omfang det bidrager til at understøtte bæredygtig vækst og beskæftigelse i EU-landene.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i ekstern høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Arbejdsplanen for det europæiske semester ventes bredt taget til efterretning. Generelt forventes der enighed om vigtigheden af det europæiske semester og koordination af medlemsstaternes nationale økonomiske politikker.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen vil tage præsentationen af arbejdsplanen for behandlingen af det europæiske semester 2025 til efterretning.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg

5. Udvidelse og stabiliserings- og associeringsprocessen

- Vedtagelse af konklusioner

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 17. december skal Rådet vedtage rådskonklusioner om udvidelsen på baggrund af Kommissionens årlige udvidelsespakke. I den forbindelse skal der blandt andet tages stilling til spørgsmålet om foreløbig lukning af forhandlingskapitler med Montenegro og åbning af kapitler/clusters med Albanien og Serbien. Der lægges også op til åbning af det første forhandlingscluster (cluster 1) og evt. flere med Ukraine og Moldova, når screeningsprocessen er overstået, forventeligt i 2025. Ift. de øvrige udvidelseslande vil der blive opstillet en række anbefalinger, ikke mindst om behovet for at iværksætte yderligere reformer, bl.a. ift. demokrati og retsstatsforhold samt bekæmpelse af korruption.

2. Baggrund

Kommissionen fremlagde den 30. oktober 2024 sin årlige udvidelsespakke. Udvidelsespakken indeholder dels en meddelelse, der opridser Kommissionens overordnede konklusioner, dels landerapporter for alle de lande, der er omfattet af udvidelsesprocessen. Udvidelsespakken indeholder således landerapporter for Ukraine og Moldova, som formelt indledte deres optagelsesforhandlinger i år; Georgien, som sidste år fik betinget kandidatstatus, samt de seks lande på det vestlige Balkan, nemlig kandidatlandene Montenegro, Serbien, Nordmakedonien, Albanien og Bosnien-Hercegovina, samt Kosovo, som endnu ikke er kandidatland. Derudover indeholder udvidelsespakken en landerapport for Tyrkiet, om end optagelsesforhandlingerne med landet formelt har været sat i bero siden 2018.

3. Formål og indhold

Formålet med dagsordenspunktet er at vedtage rådskonklusioner om udvidelsespakken, såfremt der kan opnås enighed om disse.

Generelt vurderes det, at de enkelte landerapporter tegner et retvisende billede af udviklingen i landene. Kommissionen understreger i sin meddelelse, at den meritbaserede tilgang fortsat udgør grundlaget for udvidelsesprocessen, men fremhæver også de geopolitiske hensyn, som har givet udvidelsesprocessen et nyt momentum siden Ruslands invasion af Ukraine i februar 2022.

Generelt tegnes der et billede af, at især Ukraine, Moldova, Albanien og Montenegro har gjort gode fremskridt. Serbien, Bosnien-Hercegovina, Nordmakedonien og Kosovo har gjort mere begrænsede fremskridt, mens Georgien og Tyrkiet har gjort få eller ingen fremskridt siden sidste år. I Georgien har der endda været tale om demokratiske tilbageskridt.

Kommissionens udvidelsespakke indeholder en række anbefalinger, som kan danne udgangspunkt for de udvidelseskonklusioner, der skal vedtages i Rådet (almindelige anliggender). I modsætning til de seneste par år er der dog kun tale om mere 'tekniske' anbefalinger ift. landenes udvidelsesproces, idet der ikke lægges op til større beslutninger om fx tildeling af kandidatstatus eller indledning af optagelsesforhandlinger. Kommissionen anbefaler åbning af det første forhandlingscluster (cluster 1) og muligvis flere med Ukraine og Moldova, når screeningsprocessen er overstået, forventeligt i 2025. Derudover åbning af endnu et forhandlingscluster (cluster 6 – eksterne relationer) med Albanien ved udgangen af 2024. Der har været tilstrækkeligt med fremskridt i Montenegro til, at Kommissionen anbefaler foreløbig lukning af et antal forhandlingskapitler (alle kapitler er allerede åbne). Serbien opfylder ifølge Kommissionen kriterierne for at åbne de resterende kapitler i cluster 3, om end der er kritik af landets mangelfulde reformer inden for retsstatsområdet, den relativt lave grad af tilpasning til EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og landets villighed til at bidrage til normaliseringsdialogen med Kosovo. For de øvrige lande er der ikke udsigt til nævneværdige fremskridt i processen: Bosnien-Hercegovina har kun gennemført få reformer det seneste halve år, og der udestår væsentlige reformer af bl.a. forfatningen og valglovene, før landet er klar til at leve op til kriterierne for at indlede de optagelsesforhandlinger, der blev truffet principbeslutning om i marts

2024. Der er ikke udsigt til åbning af forhandlinger med Nordmakedonien, før landet gennemfører de forfatningsændringer, de har forpligtet sig til i en bilateral aftale med Bulgarien. Kommissionen er meget kritisk over for udviklingen i Georgien, ikke mindst med henvisning til de demokratiske tilbageskridt, der har kunnet konstateres det seneste år og efter parlamentsvalget den 26. oktober 2024. På den baggrund konstaterer Kommissionen i sin udtalelse, at Georgiens fremskridt i EU-sporet de facto er sat i bero. Den georgiske regering har efterfølgende – den 28. november i år – erklæret, at man fra georgisk side vil udskyde EU-optagelsesforhandlingerne (som der dog endnu ikke er truffet beslutning om) til ultimo 2028. Det skete efter Europa-Parlamentet havde vedtaget en resolution, som erklærede det georgiske parlamentsvalg for illegitimt.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Vedtagelse af rådskonklusioner om udvidelsespakken, herunder eventuelle beslutninger om foreløbig lukning af forhandlingskapitler med Montenegro og/eller åbning af kapitler/clusters med Albanien og Serbien, indebærer ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget, for samfundsøkonomien, erhvervslevet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

En optagelse af kandidatlandene vil have væsentlige statsfinansielle konsekvenser, herunder gennem EU's budget, idet udvidelseslandene vil tage del i EU's politikker på lige fod med de andre medlemslande.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

På baggrund af de foreløbige tilkendegivelser tegner der sig en betydelig opbakning til Kommissionens anbefaling om foreløbigt at lukke et antal forhandlingskapitler med Montenegro og åbne kapitler/clusters med Albanien. Der pågår endnu forhandlinger om Kommissionens anbefaling om at åbne et forhandlingscluster (cluster 3) med Serbien. Enkelte lande er fortsat utilfredse med Serbiens mangelfulde reformer ift. retsstatsområdet og relativt lave grad af tilslutning til den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Serbien har dog under indtryk af denne kritik forpligtet sig til hurtigt at gennemføre en række konkrete reformer, der gerne skulle imødekomme flere af Kommissionens anbefalinger. Der er bred støtte til Nordmakedoniens integrationsproces, men landets videre fremdrift i udvidelsesprocessen forudsætter, at det gennemfører en bilateral aftale med Bulgarien, som det har forpligtet sig til. Spørgsmålet om åbning af det første forhandlingscluster med Ukraine og Moldova skal først realitetsbehandles, når screeningsprocessen er overstået, forventeligt i starten af 2025.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er fortalende for en meritbaseret tilgang til EU's udvidelse, som sikrer en forsvarlig håndtering af tiltrædelsesforhandlinger, samt at der anvendes ensartede kriterier over for ansøgerlandene. En meritbaseret forhandlingsproces indebærer, at reformer inden for de mest fundamentale områder (demokrati, retsstat m.v.) er i centrum og at kandidatlande først kan opnå medlemskab af EU, når de opfylder alle de nødvendige krav og kriterier. Det betyder også, at forhandlingernes resultat ikke er givet på forhånd, og at der skal tages hensyn til EU's evne til at optage nye medlemslande.

EU's udvidelse bør i øvrigt foregå i overensstemmelse med de principper, som Rådet knæsatte i den nye metode for udvidelsen fra marts 2020. Det gælder især ift. følgende elementer: 1) udvidelsesprocessen skal være baseret på en meritbaseret tilgang, 2) det skal være muligt at skrue processen tilbage, hvis udviklingen tilsiger det (reversibilitet), og 3) der skal større fokus på den reelle implementering af reformer, særligt inden for de områder, der vedrører demokratiske institutioner og retsstatsprincipper.

Regeringen ser positivt på yderligere udvidelse af EU: Det gælder både ift. landene på Vestbalkan og ift. Ukraine, Moldova og i princippet også Georgien. Det er en geopolitisk gevinst med et større og stærkere EU, hvorfor det er i dansk og europæisk interesse at invitere europæiske nabolande ind i det europæiske samarbejde, når de er klar. Det er samtidig vigtigt at fastholde en meritbaseret udvidelsesproces. Hvis kandidatlande og EU ikke er klar til eventuelle udvidelser, risikerer det at underminere EU's sammenhængskraft. EU skal gøre aktivt brug af sine værktøjer til hjælp af nabolande, og landene skal løbende holdes op på de stillede betingelser.

Regeringen kan på den baggrund støtte op om Kommissionens anbefalinger om foreløbigt at lukke et antal kapitler med Montenegro og åbne yderligere forhandlingscluster med Albanien. Regeringen støtter principielt åbning af de resterende kapitler i cluster 3 med Serbien, idet fortsatte reformfremskridt er vigtige.

Regeringen kan generelt støtte op om rådskonklusioner om udvidelsen, som opfordrer de øvrige udvidelseslande på Vestbalkan til at øge reformtempoet, ikke mindst ift. demokrati og retsstatsforhold, og til for Serbien og Kosovo vedkommende at indtage en mere imødekommende holdning i Beograd-Pristina dialogen. Regeringen ser frem til åbning af det første forhandlingscluster med Ukraine og Moldova, når screeningsprocessen er overstået. Regeringen støtter åbningen af det første forhandlingscluster med Nordmakedonien, når landet har gennemført den bilaterale aftale med Bulgarien, det har forpligtet sig til. Regeringen vil tage stilling til spørgsmålet om formel indledning af optagelsesforhandlinger med Bosnien-Hercegovina, når landet lever op til de stillede betingelser.

Fsva. Tyrkiet kan regeringen støtte op om opfordringer til at tage skridt til at forbedre respekten for demokrati og grundlæggende rettigheder. Samtidig står det klart, at der desuagtet ikke er udsigt til en genoptagelse af optagelsesforhandlingerne med Tyrkiet under de nuværende forhold. Fsva. Georgien beklager regeringen, at den georgiske regering har erklæret, at den ønsker at sætte udvidelsesprocessen på pause indtil 2028. Samtidig står det dog klart, at Georgien det seneste år har bevæget sig væk fra EU's grundlæggende værdier, og at der ikke kan være udsigt til en genoptagelse af udvidelsesprocessen med Georgien, før landet har taget væsentlige skridt til at rette fundamentalt op på dette.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg (skriftligt) den 8. december 2023 til orientering.

6. Rådets 18-måneders program – trioformandskabet

- Endossering af Rådets 18-måneders program

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

På rådsmøde (almindelige anliggender) den 17. december 2024 præsenteres de overordnede prioriteter for trioformandskabet, der består af Polen, Danmark og Cypern. Trioformandskabsprogrammet foreligger endnu ikke i endelig version. Regeringen finder, at trioformandskabsprogrammet bidrager positivt som planlægningsinstrument.

2. Baggrund

For at fremme et tættere samarbejde og sikre kontinuitet mellem de nationale formandskaber besluttede Rådet i 2006 at indføre såkaldte trioformandskaber, herunder udarbejdelse af et fælles 18-måneders program for Rådet. Trioformandskabsprogrammet komplementerer de nationale formandskabsprogrammer og redegør for de overordnede rammer for Rådets arbejde i de kommende 18 måneder. Der er således i høj grad tale om et planlægningsinstrument, og det vil fortsat være op til de nationale formandskaber at formulere de særlige politiske prioriteter for deres respektive formandskaber i de nationale formandskabsprogrammer i overensstemmelse med Det Europæiske Råds Strategiske dagsorden, Kommissionens arbejdsprogram og den fælles lovgivningsmæssige programmering, der fastlægges i samarbejde mellem Kommissionen, Rådet og Europa-Parlamentet. Danmark indgår i trio med Polen (1. halvår 2025) og Cypern (1. halvår 2026).

Polen, Danmark og Cypern har siden sommeren 2024 arbejdet sammen med Rådssekretariatet om udarbejdelsen af det 18 måneder lange trioformandskabsprogram. Rådssekretariatet har efter etableret praksis skrevet for på programmet og bistået trioen med forhandlingerne, hvor også den Fælles Udenrigstjeneste og Kommissionen har været inddraget.

3. Formål og indhold

De centrale temaer i det fælles trioprogram vil være EU's geopolitiske rolle, Ukraine, et stærkt fokus på strategisk sikkerhed og forsvar, migration, reformer, EU's flerårige budget (MFF), konkurrenceevne, den digitale og grønne omstilling samt behovet for at opretholde de centrale europæiske værdier, herunder retsstatsprincippet, frihed, frie medier, lighed og demokrati i det europæiske samarbejde.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Præsentationen af trioformandskabsprogrammet ventes i sig selv ikke at indebære statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget, for samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Der vil blive taget konkret stilling til eventuelle konsekvenser i forbindelse med behandlingen af de enkelte forslag indeholdt i trioformandskabsprogrammet

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Trioformandskabsprogrammet ventes generelt at få en positiv modtagelse.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side er der arbejdet for, at programmet så vidt muligt formuleres indenfor rammerne af allerede aftalt sprog, herunder i overensstemmelse med Det Europæiske Råds Strategiske dagsorden 2024-2029 og kommissionsformand Ursula von der Leyens politiske retningslinjer for den nye Kommission.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. Forholdet mellem EU og Storbritannien

- Politisk drøftelse

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 17. december ventes en drøftelse af den seneste udvikling i EU's forhold til Storbritannien med fokus på den britiske regerings ønske om at styrke samarbejdet (den såkaldte "nulstilling"). Det vil være første substantielle politiske drøftelse af EU's samlede forhold til Storbritannien siden det britiske regeringsskifte i juli 2024. Drøftelsen kommer som opfølgning på et møde mellem kommissionsformand Ursula von der Leyen og den britiske premierminister Keir Starmer den 2. oktober 2024, hvor man blev enige om at styrke forholdet mellem EU og Storbritannien. Dog udestår fortsat nærmere konkretisering af, hvor og hvordan samarbejdet kan styrkes – ikke mindst fra britisk side. Regeringen er generelt positiv overfor et styrket samarbejde mellem EU og Storbritannien, herunder på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område. Det er dog centralt, at muligt øget samarbejde sker med afsæt i fuld implementering af de eksisterende aftaler, der danner grundlaget for EU's forhold til Storbritannien efter Brexit (Udtrædelsesaftalen, herunder Windsor Framework, og Handels- og samarbejdsaftalen).

2. Baggrund

På et møde den 2. oktober 2024 blev kommissionsformand Ursula von der Leyen og den britiske premierminister Keir Starmer enige om at styrke forholdet mellem EU og Storbritannien, ikke mindst i lyset af aktuelle geopolitiske udfordringer såsom krigen i Ukraine. I mødeerklæringen nævnes bl.a. styrket samarbejde om sikkerhed, resiliens og grøn omstilling, uden at der dog går i detaljer hermed. Der blev dertil lagt op til regelmæssige topmøder mellem EU og Storbritannien, hvoraf det første ventes afholdt i marts 2025.

Den britiske regering har siden sin tiltrædelse i juli 2024 løbende udtrykt ønske om at nulstille ("reset") forholdet til EU. Under valgkampen og før regeringsovertagelsen foreslog Labour bl.a. en ny sikkerhedspagt og en veterinær-aftale. Indtil videre har den britiske regering dog ikke konkretiseret indhold eller tilgang, ligesom man fastholder en række røde linjer, herunder afvisning af genindtrædelse i det indre marked og toldunionen.

Der er fortsat en række udfordringer med det eksisterende aftalegrundlag mellem EU og Storbritannien (Udtrædelsesaftalen, herunder Windsor Framework, og Handels- og samarbejdsaftalen). Det gælder bl.a. mangelfuld britisk implementering af aftalen ift. EU-borgeres rettigheder i Storbritannien, forsinkelse i etablering af sikkerhedsforanstaltninger relateret til britisk varehandel med Nordirland, samt en meget restriktiv britisk tilgang til fiskeriadgang i eget farvand, hvilket ikke mindst understreges af den igangværende voldgiftssag om det britiske forbud mod tobisfiskeri.

3. Formål og indhold

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 17. december forventes fokus på EU's overordnede tilgang til en mulig styrkelse af samarbejdet med Storbritannien. Det vil være første substantielle politiske drøftelse af EU's samlede forhold til Storbritannien siden det britiske regeringsskifte og de efterfølgende britiske tilnærmelser til EU. Drøftelsen ventes at tage afsæt i en formandskabsnote, der opsummerer EU's interesser i et muligt styrket samarbejde. Noten udarbejdes på baggrund af en række tematiske drøftelser blandt EU-medlemslandene på teknisk niveau, som blev igangsat efter kommissionsformandens møde med den britiske premierminister den 2. oktober. Det er muligt, at den britiske regering vil have delt flere detaljer om sine ønsker til et styrket samarbejde inden rådsmødet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres. Såfremt en mulig styrkelse af EU's samarbejde med Storbritannien fører til konkrete forslag eller initiativer, vil Europa-Parlamentet skulle inddrages i henhold til den relevante procedure i den konkrete sag.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, idet der er tale om en første, overordnet drøftelse af den seneste udvikling, og der endnu ikke foreligger konkrete forslag.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Det er ikke muligt at vurdere de samfunds- og erhvervsmæssige konsekvenser af et muligt styrket samarbejde med Storbritannien, før der foreligger eventuelle konkrete forslag.

Det eksisterende aftalegrundlag har samlet set bidraget til at afbøde nogle af de samfunds- og erhvervsøkonomiske konsekvenser ved Storbritanniens udtræden af EU. Brexit har dog fortsat negative økonomiske konsekvenser blandt andet for dansk fiskeri. Der forventes ligeledes fortsat administrative konsekvenser for varehandlen. Det gælder bl.a. for fødevarer virksomheder, som oplever øgede omkostninger og administrative byrder ved såvel import fra og eksport til Storbritannien.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred opbakning til, at EU styrker samarbejdet med Storbritannien, især på det udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske område. Medlemslandene er generelt enige om, at en eventuel videreudvikling af forholdet skal ske inden for rammerne af det eksisterende aftalegrundlag og særligt Storbritanniens fulde og loyale implementering heraf. De fleste medlemslande ventes at fremhæve den fortsatte gyldighed af Det Europæiske Råds retningsgivende principper for tilgangen til forhandlingerne med Storbritannien fra 2017 samt behovet for EU-enighed og solidaritet, idet medlemslandene dog også må ventes at fremføre eventuelle særlige nationale interesser med varierende styrke. Det nærmere indhold af drøftelsen vil dog også afhænge af, om der kommer yderligere konkretisering af den britiske regerings ønsker til et styrket samarbejde inden rådsmødet.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er generelt positiv overfor et styrket samarbejde mellem EU og Storbritannien. Danmark og EU har stor værdi af et godt, tæt og velordnet forhold til Storbritannien, ikke mindst i en geopolitisk vanskelig tid. Derfor ses der klar værdi i at styrke samarbejdet mellem EU og Storbritannien på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område, idet der dog her også må tages hensyn til forholdets samlede bredde. Regeringen finder det således også centralt, at EU og Storbritannien fuldt og loyalt implementerer de eksisterende aftaler, som danner grundlaget for forholdet efter Brexit (Udtrædelsesaftalen, herunder Windsor Framework, og Handels- og samarbejdsaftalen). Regeringen vil se positivt på initiativer, der kan udbygge det økonomiske samarbejde, idet sådanne initiativer dog skal baseres på en balance mellem rettigheder og pligter. Endelig finder regeringen det vigtigt at bevare EU-enhed og solidaritet i forhold til tilgangen til Storbritannien.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen forelægges til orientering. Forholdet mellem EU og Storbritannien blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 30. oktober 2023 i forbindelse med forelæggelsen af rådsmødet (almindelige anliggender) den 15. november 2023.

Den overordnede danske tilgang til forhandlingerne om det fremtidige forhold blev forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 6. februar 2020.

8. EU-Schweiz forholdet

- Status

KOM (2023) 0798

Revideret udgave af samlenotat forud for rådsmøde (almindelige anliggender) den 15. oktober 2024. Nye afsnit er markeret med streg i marginen.

1. Resumé

Forhandlingerne mellem EU og Schweiz er gået ind i deres afsluttende fase. Kommissær Maroš Šefčovič mødtes under sit besøg til Schweiz den 27. november 2024 med landets udenrigsminister Ignazio Cassis, med henblik på at nå til enighed om de resterende udeståender i forhandlingerne mellem Europa-Kommissionen og den schweiziske regering. På baggrund af besøget forventes forhandlingerne afsluttet indenfor en nær fremtid.

Schweiz' økonomiske og handelsmæssige relationer med EU er fastsat gennem mere end 120 bilaterale aftaler, hvor Schweiz på flere områder har overtaget relevant EU-lovgivning mod at kunne få adgang til tilhørende dele af EU's indre marked.

Efter uden held at have forsøgt at samle aftalerne i én institutionel rammeaftale har der siden 2023 været forhandlinger om en række horisontale institutionelle løsninger, der skal gælde for aftaler mellem EU og Schweiz vedrørende det indre marked, aftaler, der danner grundlag for Schweiz' faste bidrag til Unionens samhørighed, og Schweiz' associering med EU-programmer. Forhandlingerne har endvidere omhandlet nye sektoraftaler på elektricitet, sundhedssamarbejde og fødevarerikkerhed.

Forhandlingerne blev første gang indledt den 22. maj 2014, men aftaleudkastet opnåede dengang aldrig støtte fra Det Føderale Råd i Schweiz, og forhandlingerne blev derfor i maj 2021 afbrudt fra schweizisk side. I november 2023 opnåedes der enighed mellem Schweiz og Kommissionen om en fælles forståelse om tilgangen til de fornyede forhandlinger, som blev indledt i marts 2024 efter godkendelse fra Rådet.

Regeringen har som hidtil støttet forhandlingerne mellem EU og Schweiz og finder fortsat, at resultatet bør sikre en balance mellem rettigheder og forpligtelser i Schweiz' forhold til EU. Regeringen imødeser den kommende behandling i Rådet af de endelige udkast til aftaletekster.

2. Baggrund

Schweiz' økonomiske og handelsmæssige relationer med EU er i dag fastsat gennem mere end 120 bilaterale aftaler, hvor Schweiz på flere områder har overtaget relevant EU-lovgivning mod at kunne få adgang til tilhørende dele af EU's indre marked. Schweiz har siden 2007 ydet et finansielt bidrag med fokus på nye EU-medlemsstater.

Forholdet mellem EU og Schweiz baserer sig bl.a. på en frihandelsaftale af 1972. Schweiz, som er et EFTA-medlemsland, afviste i 1992 på baggrund af en folkeafstemning medlemskab af EØS, hvorefter EU og Schweiz forhandlede en pakke af syv bilaterale sektoraftaler (kendt som bilaterale aftaler I), som trådte i kraft i 2002. Disse omfattede bl.a. fri bevægelighed for personer, tekniske handelshindringer, offentlige indkøb, landbrug samt luft- og landtransport. I 2004 blev yderligere et sæt af sektoraftaler underskrevet (bilaterale aftaler II), som bl.a. omfattede Schweiz' deltagelse i Schengen- og Dublin-samarbejdet, aftaler om beskatning af opsparinger, forarbejdede landbrugsprodukter, statistik, bekæmpelse af svindel, deltagelse i EU's medieprogram og Det Europæiske Miljøagentur. Den bilaterale tilgang er løbende blevet videreudviklet.

De eksisterende bilaterale aftaler indeholder forpligtelser, der varierer på tværs af sektorområder. I modsætning til EØS-aftalen er karakteren af de bilaterale aftaler med Schweiz mere statisk, idet der ikke findes en mekanisme til at tilpasse aftalerne til udviklingen i EU-lovgivningen. Forholdet mellem EU og Schweiz i dag er præget af de hidtil pågående forhandlinger om institutionelle løsninger, der skal gælde for aftaler mellem EU og Schweiz vedrørende det indre marked, aftaler, der danner grundlag for Schweiz' faste bidrag til Unionens samhørighed, og Schweiz' associering med EU-programmer.

Den 22. maj 2014 indledte EU og Schweiz forhandlinger om en institutionel rammeaftale, som skulle regulere det indbyrdes forhold og Schweiz' adgang til det indre marked. Aftalen skulle etablere en ramme for det bilaterale forhold mellem EU og Schweiz for bl.a. at sikre ensartet implementering. I november 2018 nåede man til enighed om aftaleudkastet på rammeaftalen.

Aftaleudkastet opnåede imidlertid ikke støtte fra Det Føderale Råd i Schweiz, og derfor blev forhandlingerne i maj 2021 afbrudt fra schweizisk side. I februar 2022 foreslog Det Føderale Råd i Schweiz at genoptage forhandlingerne med udgangspunkt i at løse de institutionelle problemer i eksisterende og kommende aftaler relateret til det indre marked *fremfor* i én horisontal aftale. Fra marts 2022 til november 2023 afholdt Schweiz og Kommissionen drøftelser for at afklare, hvorvidt dette var muligt. I november 2023 opnåedes der enighed mellem Schweiz og Kommissionen om en fælles forståelse om tilgangen til de fornyede forhandlinger om horisontale institutionelle bestemmelser. Den fælles forståelse danner grundlag for de forhandlingsdirektiver, som Schweiz og Kommissionen søger politisk godkendelse af. Det er parternes ambition, at forhandlingerne afsluttes i 2024.

Kommissionen offentliggjorde sit forslag til "rådsafgørelse om bemyndigelse til at indlede forhandlinger mellem Den Europæiske Union og Det Schweiziske Forbund om institutionelle løsninger, der skal gælde for aftaler mellem EU og Schweiz vedrørende det indre marked, aftaler, der danner grundlag for Schweiz' faste bidrag til Unionens samhørighed, og Schweiz' associering med EU-programmer" den 20. december 2023. Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 20. december 2023. Forslaget til rådsafgørelsen er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 218, stk. 3 og 4. Rådet godkendte de nye forhandlingsdirektiver den 12. marts 2024, og forhandlingerne blev indledt den 18. marts 2024.

Formålet med de aktuelle forhandlinger har således været at sikre en effektiv håndhævelse af eksisterende bilaterale aftaler og horisontal regulering af forholdet mellem EU og Schweiz, der sigter efter at etablere en ensartet fortolkning og anvendelse af de indre markedsregler, herunder statsstøtteregler, med henblik på at sikre ensartethed og retssikkerhed for borgere og virksomheder.

Der har hidtil været udeståender mellem EU og Schweiz på en række områder, der blev adresseret under kommissær Maroš Šefčovič besøg til Schweiz d. 27. november 2024.

Når forhandlingerne er afsluttet vil resultatet blive forelagt medlemsstaterne med henblik på behandling i Rådet og efterfølgende rådsgodkendelse. Fra Schweiz' side skal aftalerne ligeledes gennemgå politisk godkendelse, hvilket bl.a. forventes at indebære en folkeafstemning.

3. Formål og indhold

Der er med de institutionelle løsninger mellem EU og Schweiz tale om en række principper, der skal regulere gældende og fremtidige aftaler, herunder relateret til det indre marked. Forhandlingerne har taget udgangspunkt i følgende grundlæggende hensyn:

- Ensartet fortolkning og anvendelse: Forpligtelse til at fortolke og anvende gældende EU-ret ensartet i det indre marked i overensstemmelse med Domstolens retspraksis.
- Løbende justering i henhold til udviklinger i EU-retten: Forpligtelse for begge parter til at sikre dynamisk tilpasning af aftalerne med Schweiz til EU-retten.
- En effektiv mekanisme for tvistbilæggelse: Uafhængige tvistbilæggelsesmekanismer som sikrer tilsyn og kontrol med anvendelse af aftalerne.
- Aftalernes indbyrdes forbindelse: Den procedure, der skal følges, ved manglende efterlevelse af afgørelser fra tvistbilæggelsesmekanismen, herunder mulighed for kompenserende tiltag i den berørte aftale eller andre aftaler relateret til det indre marked.
- Den fremadrettede karakter af institutionelle løsninger: De institutionelle bestemmelser skal være gældende for og identiske i eksisterende og fremtidige aftaler relateret til det indre marked.

I rådsafgørelsen om forhandlingsdirektiver omfatter de institutionelle løsninger alle aftaler mellem EU og Schweiz, der relaterer sig til det indre marked, herunder også fremtidige aftaler, navnlig på markedet for elektricitet og vedrørende fødevarer sikkerhed. Af eksisterende aftaler vil følgende skulle inkludere de institutionelle løsninger:

- Aftale mellem Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater på den ene side og Det Schweiziske Forbund på den anden side om fri bevægelighed for personer, 1999.
- Aftale mellem Det Europæiske Fællesskab og Det Schweiziske Forbund om luftfart
- Aftale mellem Det Europæiske Fællesskab og Det Schweiziske Forbund om godstransport og personbefordring med jernbane og ad landevej, 1999.
- Aftale mellem Det Europæiske Fællesskab og Det Schweiziske Forbund om handel med landbrugsprodukter, 1999.
- Aftale mellem Det Europæiske Fællesskab og Det Schweiziske Forbund om gensidig anerkendelse af overensstemmelsesvurdering, 1999.

Som en del af forhandlingerne indgår en mekanisme for Schweiz' løbende økonomiske bidrag til EU's samhørighedspolitik samt en mekanisme for Schweiz' bidrag til omkostningerne forbundet med udvikling, drift og vedligehold af de EU-informationssystemer, som Schweiz har adgang til. Forhandlingerne har endvidere omhandlet nye sektoraftaler på elektricitet, sundhedssamarbejde og fødevarerikkerhed.

Der er desuden blevet forhandlet om vilkår og betingelser for Schweiz' deltagelse i EU-programmer.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal i visse tilfælde godkende aftalerne i henhold til TEUF artikel 218.

Europa-Parlamentets plenar vedtog en rapport den 4. oktober 2023, hvori Parlamentet bl.a. udtrykte bekymring over de eksisterende bilaterale aftaler mellem EU og Schweiz' manglende tilpasning til udviklinger i EU-retten. Parlamentet fandt, at vedtagelsen af en pakkeaftale for eksisterende og kommende aftaler, der muliggør Schweiz' deltagelse i EU's indre marked, for at sikre ensartethed og juridisk klarhed, forblev en forudsætning for yderligere fremdrift af en sektorbaseret tilgang.

Europa-Parlamentets plenar vedtog en rapport den 26. marts 2019, da forhandlingerne om en institutionel rammeaftale fortsat pågik. Her forholdt Parlamentet sig positivt til rammeaftalen og henstillede, at aftalen burde indgås så hurtigt så muligt med henblik på at skabe sammenhæng i det eksisterende komplekse sæt af bilaterale aftaler EU og Schweiz imellem. Samtidig blev det gjort gældende, at en institutionel rammeaftale med Schweiz ville garantere retssikkerheden for både Schweiz og EU, en dynamisk indarbejdelse af EU's regelværk, øget adgang til det indre marked for Schweiz til gavn for begge parter og Den Europæiske Unions Domstols kompetence i tilfælde af uløste tvister vedrørende anvendelsen eller fortolkningen af den institutionelle rammeaftale.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Indgåelse af en aftale om institutionelle løsninger forventes overordnet set at bidrage positivt til forholdet mellem EU og Schweiz. Dertil forventes indarbejdelsen af institutionelle bestemmelser i aftalerne mellem EU og Schweiz relateret til det indre marked at bidrage til en mere ensartet fortolkning og anvendelse af indre markedsreglerne samt oprettelsen af en effektiv mekanisme for tvistbilæggelse, hvilket vil skabe større forudsigelighed for virksomheder fra EU, herunder danske, der handler i og med Schweiz, hvilket kan få positive samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser samt bidrage til styrkede økonomiske relationer.

Aftaler om Schweiz' økonomiske bidrag til EU's samhørighedspolitik, vilkårene for Schweiz' deltagelse i EU-programmer samt Schweiz' bidrag til forvaltningen af de EU-informationssystemer, som Schweiz har adgang til og Schweiz' bidrag til omkostninger til de af EU's agenturer og organer, som Schweiz vil deltage i, kan få positive statsfinansielle konsekvenser i form af et mindre dansk bidrag til EU's budget, i det omfang at Schweiz' bidrag, herunder særligt til samhørighedspolitikken, lægges ind i budgettet inden for de eksisterende udgiftslofter. De nærmere konsekvenser for EU's budget afhænger af de endelige aftaler.

Aftalerne forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Aftalerne forventes ikke på det foreliggende grundlag at have negative konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Kommissionens forslag til rådsafgørelse om nye forhandlingsdirektiver og den fælles forståelse var tidligere i høring i handelspolitisk specialudvalg i udvidet kreds, dvs. inklusive erhvervsorganisationer og de faglige organisationer, d. 20. december 2023 til d. 18. januar 2024. Der indkom hørings svar fra Forbrugerrådet Tænk, DI og Landbrug & Fødevarer, som gengives nedenfor i resuméform.

DI:

- I en tid med stigende usikkerhed og krig i Europa, må lande, der deler de samme værdier om frihed, demokrati, retsstatsprincip og en social markedsøkonomi arbejde tættere sammen end før. Derfor er det vigtigt at udvikle EU's relationer med Schweiz og genoptage forhandlinger om en institutionel rammeaftale, der skal sikre retssikkerhed og en level playing field i samhandlen.
- Den nuværende situation er for uholdbar, da de mange nuværende delaftaler mellem EU og Schweiz gør vilkårene usikre for virksomhederne og hæmmer samhandlen.
- Sammenbruddet i forhandlingerne har allerede fået direkte konsekvenser for danske virksomheder, da EU og Schweiz ikke længere anerkender hinandens test af medicinsk udstyr.
- DI støtter derfor fuldt op om Kommissionens henstilling til forhandlingsmandat og det er tillige vurderingen, at mandateret indeholder en god balance i forhold til begge parter interesser og positioner.
- For DI er det vigtigt, at EU driver en offensiv handelspolitik, der sikrer, at europæiske virksomheder sikres de bedst mulige adgangsforhold til globale markeder og at samhandlen foregår så frit, fair og uhindret som mulig.
- Forhandlingsmandatet danner ydermere en fornuftig basis for yderligere at styrke samarbejdet i form af nye aftaler på fødevarer sikkerhed, offentlig sundhed og energiforsynings sikkerhed, herunder en længe ventet el-aftale mellem EU og Schweiz.
- Det er vigtigt, at EU og Schweiz udviser kompromisvilje og indgår en langsigtet rammeaftale, der styrker samarbejdet og udvider markedsadgangen på fair og lige vilkår. Aftalen skal lette handel og investeringer mellem parterne uden samtidig at gå på kompromis med EU's værdier, interesser og principper, herunder især integriteten af Unionens indre marked, der til enhver tid skal bevares. Integriteten af det indre marked er helt afgørende for DI, da schweiziske virksomheder ikke må få lettere adgang til det indre marked end europæiske virksomheder selv har.

Landbrug & Fødevarer:

Landbrug & Fødevarer støtter Kommissionens henstilling til at indlede forhandlinger med Schweiz, herunder forhandlinger om det bilaterale handelsforhold. Den danske fødevarerklynge er i høj grad afhængig af økonomisk interaktion med omverdenen med betydelige interesser i åbne markeder samt fri og fair handel, og fokus på eksport og markedsadgang for fødevarerklyngen er derfor afgørende. Det schweiziske marked er således også relevant for klyngens eksport, men potentialet har indtil videre ikke været udnyttet optimalt. Det er derfor vigtigt, at der forhandles en frihandelsaftale på plads, der afspejler erhvervets generelle, offensive interesser, og sikrer reel markedsadgang.

Forbrugerrådet Tænk:

- Vi finder oversigten over hensyn, der skal varetages i aftalen, mangelfuld. Især savner vi en tydeligere markering af, at handelsaftaler bør have både hensynet til den grønne omstilling og hensynet til bedre forbrugerbeskyttelse som centrale elementer.
- Specielt i forhold til forbrugerbeskyttelsen skal vi opfordre til, at der arbejdes på at inddrage Schweiz i det såkaldte CPC-netværk (Consumer Protection Cooperation).
- Det bør helt generelt være sigtet med aftalen at give mærkbare forbedringer, herunder også økonomiske, for forbrugerne. Et konkret eksempel kunne være at sigte mod at få Schweiz med i EU's regler om begrænsning af roaming-betaling ("roam like at home").
- Vi støtter ønsket om fuld integration af Schweiz i det europæiske el-net.
- Vi skal opfordre til at holde det digitale område ude af handelsaftalen.
- Vi er generelt skeptiske over for anvendelse af voldgift til tvistbilæggelse vedr. frihandelsaftaler, specielt i investor-stat tvister, men er positive over for, at der dog i dette tilfælde lægges op til at underlægge voldgiften EU-Domstolens fortolkning af EU-retten.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt opbakning blandt medlemsstaterne til at indgå aftalerne med Schweiz om bl.a. institutionelle løsninger med henblik på at sikre ensartethed i det indre marked og retssikkerhed for myndigheder, borgere og erhvervslivet. Der er et generelt ønske blandt medlemsstaterne om at sikre en balance mellem rettigheder og forpligtelser for Schweiz i aftalerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter forhandlingerne mellem EU og Schweiz, som skal bidrage til at sikre ensartet fortolkning og anvendelse af EU-retten, løbende justering i henhold til udviklinger i EU-retten, en mere effektiv mekanisme for tvistbilæggelse, aftalernes indbyrdes forbindelse og en fremadrettet karakter af de institutionelle løsninger. Regeringen finder desuden, at aftalerne sikrer en balance mellem rettigheder og forpligtelser i Schweiz' forhold til EU.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen om forhandlingerne mellem EU og Schweiz har tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 12. oktober 2018 og til orientering den 15. maj 2019, 9. februar 2024 og 11. oktober 2024.